

Koulupoissaolokysely SRAS-R, versiot Lapsi/nuori ja Vanhemmat

Arviointiohje

Molemmissa SRAS-R- versioissa (lapsi/nuori ja vanhemmat) on 24 kysymystä, joista aina kuusi kysymystä liittyy kuhunkin koulupoissaoloa selittävään tekijään:

1. Tarve välttää kouluun liittyviä, kielteisiä tunnetiloja (ahdistuneisuus-masentuneisuus) aiheuttavia asioita tai tilanteita tai yleisesti ahdistunut olo (kysymykset 1, 5, 9, 13, 17 ja 21)
2. Tarve välttää epämiellyttäviä sosiaalisia ja/tai arviointitilanteita (kysymykset 2, 6, 10, 14, 18 ja 22)
3. Tarve hakea huomiota läheisiltä (kysymykset 3, 7, 11, 15, 19 ja 23)
4. Tarve hakea tuntuvasti palkitsevia tilanteita koulun ulkopuolelta (kysymykset 4, 8, 12, 16, 20 ja 24)

Jokainen kysymys arvioidaan asteikolla 0-6 (0=ei koskaan, 6=aina)

Pyydä lasta/nuorta ja vanhempaa/vanhempia täyttämään erikseen omat lomakkeensa. Tämä voidaan tehdä myös puhelimitse tai sähköpostin välityksellä. Nuorille lapsille, tai lapsille, joilla on oppimisvaikeuksia, voi olla tarpeellista lukea kysymykset ääneen. Olisi tärkeää saada vastaukset sekä lapselta/nuorelta että äidiltä ja isältä, jos vain mahdollista. Jokaisesta vastauslomakkeesta lasketaan erikseen kunkin koulupoissaoloa selittävän tekijän yhteispistemäärä. Pistemäärä on vaihtoehdon numero (ei koskaan 0p., aina 6p. jne).

Kysymykset 1, 5, 9, 13, 17 ja 21 (tekijä 1)

Kysymykset 2, 6, 10, 14, 18 ja 22 (tekijä 2)

Kysymykset 3, 7, 11, 15, 19 ja 23 (tekijä 3)

Kysymykset 4, 8, 12, 16, 20 ja 24 (tekijä 4)

Pistemäärät osoittavat, mikä tai mitkä tekijät selittävät lapsen/nuoren koulupoissaoloa vahvimmin lapsen/nuoren itsensä ja vanhempien arvioimana.

Kunkin tekijän pisteiden keskiarvot voidaan laskea haluttaessa tai jos kaikkiin kysymyksiin ei ole vastattu, jolloin tekijöiden keskinäinen vertailu on mahdollista. Jokainen neljästä yhteispistemäärästä jaetaan kuudella (tai jos kaikkiin kysymyksiin ei ole vastattu, vastausten määrällä kutakin tekijää kohden).

Esimerkiksi

- Jos lapsen/nuoren yhteispistemäärä tekijään 1 on 18, keskiarvo on 3,00.
- Jos lapsen/nuoren yhteispistemäärä tekijään 4 on 6, keskiarvo on 1,00.

Pistemäärien ja keskiarvojen merkitsemiseen tarkoitettu tila löytyy jokaisen lomakkeen lopusta.

Korkeimman pistemäärän tai keskiarvon saanut koulupoissaoloa selittävä tekijä viittaa vahvimmin lapsen/nuoren ja vanhempien antamien vastausten perusteella kyseisen lapsen/nuoren ensisijaiseen koulusta poissaolon syyhyn. Pistemääristä voidaan myös muodostaa lapsen/nuoren koulupoissaolon profiili, josta mahdollisesti ilmenee useampi koulusta poissaoloon merkittävästi vaikuttava tekijä. Koulupoissaolokysely antaa tietoa mahdollisesta poissaolon syystä, mutta sitä ei pidä käyttää ainoana lähteenä. Lisäinformaatio muista lähteistä on tärkeää huomioida (esim. käyttäytymisen havainnointi, tarkentavat haastattelut). Lapsen/nuoren ja vanhempien arviot saattavat myös paljonkin poiketa toisistaan, jolloin myös muiden perheenjäsenten näkemykset saattavat antaa lisätietoa.

Pisteiden koontitaulukko. Koulupoissaoloa selittävien tekijöiden pistemäärät (ja/tai keskiarvot)

Selittävä tekijä	Lapsi/nuori	Vanhempi	Vanhempi	Muu läheinen
1. Tarve välttää kouluun liittyviä, kielteisiä tunnetiloja (ahdistuneisuus- masentuneisuus) aiheuttavia asioita tai tilanteita tai yleisesti ahdistunut olo				
2. Tarve välttää epämiellyttäviä sosiaalisia ja/tai arviointitilanteita				
3. Tarve hakea huomiota läheisiltä				
4. Tarve hakea tuntuvasti palkitsevia tilanteita koulun ulkopuolelta				